

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระดับเขต ๑

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2556

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ อันธิยา ภูมิไชสง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยนูรพา ได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยนูรพา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิก)

วันที่ ๑๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศคุณภาพ

งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้กำปรึกษาและช่วยเหลือ
แนะนำแก่ไขข้อมูลพร่องต่าง ๆ จนเสร็จสมบูรณ์อย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อันนันต์
นวีประทานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม
กรรมการสอนงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า และประสบการณ์อย่าง
กว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อในงานนิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้
ให้ความกรุณา และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้ง
ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
เขต 1 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูล
แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง
เขต 2 ที่ได้ให้ความสะดวกในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย และเพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่น IT 10 กลุ่ม 4
ทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือให้กำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ในครอบครัวที่เคย
ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำปรึกษา ห่วงใยอ้ออาทร และให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้
คุณค่า และความคืออันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องนุชาพระคุณบิดา มารดา
นุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความรัก และความเมตตาต่อผู้วิจัย
เป็นกำลังใจในการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

อันธิชา ภูมิไธสง

55990419: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ระยอง เขต 1

อันธิยา ภูมิไชยสง : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวี, กศ.ด. 108 หน้า ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25 - .73 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบ (Effect size)

ผลการวิจัยพบว่า

- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พนว่า โดยรวม และรายค้านอยู่ในระดับมาก
- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พนว่า จำแนกตาม ประสบการณ์การบริหารงาน โดยรวมแตกต่างกันน้อย เมื่อพิจารณาอย่างคู่ประกอบ ไม่แตกต่างกัน
- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พนว่า จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันน้อย เมื่อพิจารณาอย่างคู่ประกอบ ไม่แตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
สารบัญ.....	๒
สารบัญตาราง.....	๓
สารบัญภาพ.....	๔
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
กำหนดการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบความคิดของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะง. เขต ๑.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	15
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	28
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	42
ประชากร.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก.....	95
ภาคผนวก ข.....	99
ภาคผนวก ค.....	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน และร้อยละของประชากร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหารงาน และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1	47
2 จำนวน และร้อยละของประชากร จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.....	47
3 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวม.....	48
4 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเป็นรายข้อ.....	49
5 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนเป็นรายข้อ.....	50
6 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอนเป็นรายข้อ.....	51
7 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรเป็นรายข้อ.....	52
8 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายข้อ.....	53
9 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอนเป็นรายข้อ.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 ด้านการคุ้มครองเด็กและนักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นรายข้อ.....	55
11 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูเป็นรายข้อ.....	56
12 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพเป็นรายข้อ.....	57
13 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานค้านวิชาการเป็นรายข้อ.....	58
14 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้เป็นรายข้อ.....	59
15 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหารงาน.....	60
16 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานระดับและอันดับที่ ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	63
17 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหารงาน.....	66
18 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระของเขต 1 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระบอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดของ โรงเรียน.....	69
20 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระบอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดของ โรงเรียน.....	71
21 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	107

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบความคิดในการวิจัย.....

6

นิพนธ์วิทยานิยมบูรพา
Burapha University